

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет
Імені Василя Стефаника

Пілецький Віктор Сидорович

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для проведення семінарських занять з курсу
“ Соціальна психологія”
для студентів вищих навчальних закладів

2006

БК
УДК

Пілецький В.С. Методичні рекомендації для проведення семінарських занять з курсу « Соціальна психологія» для студентів вищих навчальних закладів. – Івано – Франківськ: Місто НВ 2006 40с.

Рекомендовано психологам, педагогам, соціальним працівникам та студентам, що займаються вивченням соціальної психології.

Укладач - Пілецький В.С. кандидат психологічних наук, доцент кафедри Психології Прикарпатського національного університету Імені Василя Стефаника.

Рецензенти:

В.П. Москалець – професор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор психологічних наук, завідувач кафедри загальної та експериментальної психології.

Л.С. Возняк – доцент кафедри соціальної психології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, кандидат психологічних наук.

М.Д.Белей – завідувач кафедри психології Педагогічного інституту Прикарпатського національного університету, кандидат психологічних наук.

Затверджено на засіданні
кафедри **Психології** « ____ » _____ 2006 року.
Протокол № _____

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.	4
2. Плани семінарських занять з курсу соціальна психологія.	5
3. Зразок контрольної роботи за результатами вивчення першого модуля курсу « Соціальна психологія» .	15
4. Зразок контрольної роботи за результатами вивчення другого Модуля курсу « Соціальна психологія»	18
5. Модульні завдання та вправи.	20
6. Психодіагностичний практикум.	32
7. Теми доповідей і рефератів.	47
8. Система оцінювання знань студентів.	48
9. Список рекомендованої літератури.	49

1. Пояснювальна записка.

Курс «Соціальна психологія» є базовим для студентів вищих навчальних закладів спеціальностей :

Вона має зв'язок з реальними соціальними проблемами, повинна давати відповіді на актуальні питання , які висуває сьогодення.

Метою курсу "Соціальна психологія" є вироблення наукового світогляду, оволодіння знаннями про суб'єкт пізнання - людину в її взаємодії з соціальним середовищем, оволодіння навичками застосування основних методик соціально-психологічних досліджень.

Об'єктом соціальної психології є діяльність особистості і спілкування, соціально-психологічні прояви, соціально-психологічні явища. Іншими словами, об'єкт вивчення соціальної психології складає людина як соціальна істота та діяльність її в групі й соціально-психологічні процеси груп.

Завданням Методичних рекомендацій для проведення семінарських занять з курсу « Соціальна психологія» для студентів вищих навчальних закладів є засвоєння теоретичних понять, основних положень соціальної психології, оволодіння системою знань про закономірності становлення соціально – психологічної реальності, прояв психології індивіда в групах, соціальних спільнотах, прояв самих груп як цілісності, взаємовідносин в групах, причин їх виникнення, функціонування і розпад, вироблення вмінь та навичок використовувати здобуті знання у практиці соціальної взаємодії.

Методичні рекомендації включають: плани семінарських занять з курсу «Соціальної психологія», зразок контрольних робіт за результатами вивчення першого та другого модуля курсу, завдання для самоперевірки, тестові завдання, перелік контрольних питань, тематику курсових робіт, список рекомендованої літератури.

2. Тематичний план семінарських занять з курсу "Соціальна психологія"

№ п/п	Теми семінарських занять	Кількість годин
1	Соціальна психологія як наука: її становлення та розвиток.	2
2	Методологія і методика соціально-психологічних досліджень	2
3	Соціальна психологія спілкування та взаємодії людей	4
4	Психологічна характеристика малих соціальних груп	4
5	Нормативна поведінка особистості як складова динамічних процесів у малій групі	4
6	Соціально-психологічні проблеми сім'ї	2
7	Великі соціальні групи та їх характеристика.	4
8	Проблеми соціалізації індивіда	4
9	Проблеми особистості в соціальній психології	4
	Всього годин	30

2.1. Плани семінарських занять з курсу « Соціальна психологія »

Семінарське заняття №1 (2 год.)

Соціальна психологія як наука: становлення та розвиток.

План:

1. Місце і роль соціальної психології в системі наукових знань.
2. Структура соціальної психології, її принципи категорії та закони.
3. Зв'язок соціальної психології з іншими науками. Соціальна Психологія і соціологія: проблема взаємодії.
4. Передумови виникнення соціальної психології.
5. Перші соціально-психологічні теорії, їх роль і значення для подальшого розвитку науки.
6. Експериментальний період розвитку соціальної психології.
7. Особливості становлення вітчизняної соціальної психології.

Запитання для самоконтролю:

1. Хто з учених зробив значні внески в розвиток соціально- психологічних ідей та в чому полягають концептуальні засади їхніх вчень?
2. Коли мало місце виокремлення соціальної психології в самостійну дисципліну?
3. Що є предметом та об'єктом вивчення соціальної психології?
4. Яка структура соціальної психології. Що вона включає?
5. Який взаємозв'язок соціальної психології з іншим и науками?
6. Що передувало виокремленню соціальної психології в самостійну дисципліну?
7. Назвіть і дайте характеристику першим соціально-сихологічним теоріям.
8. Які особливості експериментального періоду ви знаєте?
9. Охарактеризуйте розвиток сучасної зарубіжної соціальної психології.
10. Охарактеризуйте ступінь розробки соціально-економічних проблем вітчизняної соціальної психології та в Україні зокрема.

Література:

1. Андреева Г. М. Социальная психология. - СПб., 2001 - 376с.
2. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія: Підручник. - К., 1995.
3. Кузьмин Е. С. Связь социальной психологии с другими психологическим и наукам и // Социальная психология в трудах отечественных педагогов / Сост. и общ, редакция А. Л. Свенцицкого. - СПб.: Питер, 2000. -С.9-15.
4. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Посібник. – К.: Академ видав, 2003 – 448с.
5. Соціальна психологія: навчально методичний посібник /за ред. Л. Е. Орбан, В. Д. Хруща. – Івано-Франківськ: Плай, 1994.
6. Социальная психология: Учебн. пособие / Отв. ред. А. Л. Журавлев. – М.: ПЕРСЭ, 2002. – 351с.
7. Савчин М. В. Соціальна психологія: Навч. Посібник. –Дрогобич: Відродження, 2000. -274с.

Семинарське заняття №2 (2 год.)
Методологія і методика соціально-психологічних досліджень.

План:

1. Методологічні проблеми на сучасному етапі розвитку соціальної психології.
2. Методи соціальної психології як науки та їх класифікація.
3. Основні вимоги до проведення соціально-психологічних досліджень.

Затитання для самоперевірки:

1. На яких методологічних засадах ґрунтується соціальна психологія?
2. Які етапи дослідження в соціальній психології Вам відомі?
3. Які групи методів Ви знаєте?
4. У чому полягає природний експеримент?
5. Лабораторний експеримент та його характеристика.
6. Які вимоги ставляться до дослідження в царині соціальної психології?
7. Яким вимогам повинно відповідати складання анкети?
8. У яких випадках найбільш доцільно застосовувати тестування?

Література:

1. Андреева Г. М. Социальная психология М. –СПб., 2001 -376с.
2. АнастасиА. Психологическое тестирование / Под. Бурлачка. К. М. Гуревича, В. И. Любовского. – М.: Бурлачука, 1982.
3. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія: Підручник. – К, 1995.
4. Парыгин Б. Д. Социальная психология. Проблемы методологии, истории и теории. – СПб.: ИГУП, 1999.
5. Савчин М. В. Соціальна психологія. –Дрогобич: Відродження,2000. -274с.
6. Словарь-справочник по психологической диагностике / Под ред.. Л. Ф. Бурлачука, С. М. Морозова. – К.: Наукова думка. – 1988.

Соціальна психологія спілкування та взаємодії людей

План:

1. Загальна характеристика спілкування.
2. Перцептивна сторона спілкування: розуміння, емпатія, ідентифікація, рефлексія, ефекти соціальної перцепції.
3. Комунікативна сторона спілкування та її характеристика.
4. Інтерактивна сторона спілкування.
5. Типи та види спілкування (їх зміст та специфічні особливості).
6. Основні функції спілкування та їх класифікація.

Запитання для самоперевірки:

1. Дайте визначення феномена спілкування?
2. Які складові включає процес спілкування?
3. Сторони спілкування та їх характеристика.
4. Які є функції спілкування?
5. Які види спілкування Вам відомі?
6. Дайте характеристику засобів спілкування.
7. Комунікація та її сутність.
8. Модель комунікативного процесу.
9. Які є особливості соціального сприймання?

Література:

1. Бодалев А. А. Личность и общение. - М.: Педагогика, 1983. - 220с.
2. Обозов Н. Н. Психология межличностных отношений. -К., 1990
3. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Посібник. - К.: Академ видав, 2003. -448с.
4. Пиз А. Язык телодвижений. - Воронеж., 1992.
5. Корнєв М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія. Підручник.-К., 1995.
6. Савчин М. В. Соціальна психологія -Дрогобич: Відродження, 2000.-274с.
7. Социальная психология в схемах и ком ментариях: Учебное пособие /В. Крысько. - СПб.: Питер, 2003 - 286с.
8. Психологія професійної діяльності і спілкування / За ред. Л. Е. Орбан, Д. М. Гриджука. - К.; Преса України, 1997.
9. Семиченко В. А. Психология общения. - К.: Магістр-5,1988. -152с.
10. ЧмутГ. К., Чайка Г. Л. Етика ділового спілкування: Навч. посібник. - К.: Вікар, 2002. - 223с.

Психологічна характеристика малих соціальних груп

1. Мала група як соціально-психологічний феномен.
2. Загальна характеристика динамічних процесів у малій групі.
3. Феномен групового тиску.
4. Лідерство і керівництво в малих групах.
5. Прийняття групового рішення.
6. Групові феномени в малій групі та методики їх дослідження.
7. Методика вивчення міжособистісних відносин в малій групі.

Запитання для самоперевірки:

1. Дайте визначення малої групи.
2. Які є динамічні процеси в малій групі?
3. Що таке феномен групового тиску та його характеристика?
4. Які причини лідерства в малій групі?
5. Назвіть феноменологічну та організаційні складові прийняття групових рішень?
6. Яка структура психології малої групи?

Література:

1. Андреева Г. М. Социальная психология М. –СПб., 2001 -376с.
2. Немов Р. С. Психология: Учеб. Для студ. Высших учеб. завед: В 2-х кн.1. Общие основы психологии – М.: Просвещение, 1994.
3. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Социальная психология: Пособие. – К., 1995.
4. Майерс Д. Социальная психология .- СПб.: Изд –во «Питер», 2000.-688с.
5. Кричевский Г.А., Дубовская Е. М. Психология малой группы: теоретический и прикладной аспекты. – М.: МГУ, 1991.
6. Агеев В. С. Психология межгрупповых отношений. – М.: МГУ, 1990. -240с.
7. Бэрон Р., Керр Н., Миллер Н. Социальная психология группы: процессы, решения, действия. – СПб.: Питер, 2003 – 272с.

Семінарське заняття №5 (4 год.)

Нормативна поведінка особистості як складова динамічних процесів в малій групі.

План:

1. Співвідношення понять "групові норми" та "нормативна лексика".
2. Дослідження нормативного впливу групової більшості. Феномен групового тиску.
3. Конформізм та конформність як складові нормативної поведінки в групі.
4. Процес впливу меншості на групу.
5. Поняття референтних груп та їх характеристика.

Запитання для самоперевірки:

1. Охарактеризуйте поняття норми, чим обумовлюються норми?
2. Чим забезпечується дотримання групових норм?
3. Хто перший почав досліджувати групові норми?
4. Що таке конформізм?
5. Чим характеризується конформність?
6. Яким чином здійснюється вплив меншості на групу?
7. Яким чином відбувався генезис концепції референтних груп?
8. Яка сутність референтної групи. Дайте характеристику Нормативної та порівняльної референтної групи.

Література:

1. Корнєв М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія: Підручник.-К., 1995-304с.
2. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Посібник. - К.: Лкадем видав, 2003 - 448с.
3. Социальная психология: Учебное пособие для студентов высш. учеб. заведений/А. Н. Сухов, А. А. Бодалев. В. Н. Казанцев и др., Под ред. А. Н. Серова, А. А. Деркача. - М.: Изд. центр "Академия", 2001. — 600с.
4. Социальная психология: Учебное пособие / Отв. ред. А. Л. Журавлев. - М.: ПЕРСЗ, 2002. - 351с. (Серия "Высшее психологическое образование").
5. Социальная психология в схемах и комментариях: Учебное пособие /В. Крысько. - СПб.: Питер, 2003. - 288с.
6. Савчин М. В. Соціальна психологія -Дрогобич: Відродження, 2000.-274с.

Соціально-психологічні проблеми сім'ї (2 год.)

План:

1. Сім 'я як соціально-психологічний феномен.
2. Соціально-психологічна класифікація сім'ї.
3. Функції сім'ї.
4. Соціально-психологічні проблеми сім'ї.

Запитання для самоконтролю:

1. Що таке сім'я з точки зору соціальної психології? У чому її проблематика?
2. Яка структура сім'ї за кількістю шлюбних партнерів?
3. Як поділяють сім'ю за кількістю поколінь представлених в ній?
4. Які є види сім'ї за відповідністю суспільним нормам?
5. Які «альтернативні стилі життя» Ви знаєте?
6. Дайте характеристику шлюбних факторів, які впливають на стабільність шлюбу.
7. Які концепції подружньої сумісності Вам відомі?
8. Передумови виникнення розлучення та його характеристика.
9. Які шляхи попередження розлучення?

Література:

1. Алина Ю. Е. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование. – М., 1993 – 175с.
2. Алина Ю. Е. Исследование Методологии в западноевропейских странах и США // Служба Лето: изучение опыта и принципов организации. – М., 1981.
3. Метод Л. Я. Психология змощональньїх отношений. – М., 1987.
4. Голод С. И. Стабильность семьи. – Л. 1989.
5. Магровский М. С. Социология семьи. Проблемы теории, методологии и методики. – М., 1989.

Великі соціальні групи та їх характеристика

План:

1. Проблема групи в соціальній психології.
2. Основні характеристики групи. Класифікація груп, основні риси та якості групи.
3. Проблематика великих соціальних груп.
4. Структура та динаміка психологічних процесів у великих і малих групах.
5. Психологічні особливості етнічних груп.

Запитання для самоперевірки:

1. З яких причин вивчають групу?
2. Яка структура великих соціальних груп?
3. Що входить в поняття впливу та його види?
4. Які є динамічні процеси у великих групах?
5. Які складові національної психіки людей?
6. Які є види етнічної ідентичності?
7. Поняття натовпу та його види.
8. Що таке етнічний конфлікт і які причини його виникнення?

Література:

1. Андреева Г. М. Социальная психология М. - СПб., 2001 - 376с.
2. Варій М. Й. Соціальна психіка нації. - Львів, 2002. - 295с.
3. Маерс Д. Социальная психология. - СПб.: Изд-во "Питер", 2000. - 688с.
4. Мовочніна А. М. Етнопсихологія: Навч посіб. - К.: МАУП, 4)02.- 144с. 6.
5. Социальная психология в схемах и комментариях: Учебное пособие / В. Крысько. - СПб.: Питер, 2003 - 286с.
6. Огієнко І. І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. - К.: Абрис, 1998. - 272с.
7. Почебут Л. Социальная психология толпы. - СПб.: Речь, 2004. 240с.
8. Савчин М. В. Соціальна психологія - Дрогобич: Відродження, 2000. - 274с.

Семінарське заняття № 8 (2 год.)

Проблеми соціалізації індивіда.

План:

1. Сутність соціалізації та її стадії.
2. Інститути соціалізації.
3. Особливості соціалізації представників різних вікових категорій.
4. Вікові кризи життя в контексті соціалізації.

Затитання для самоконтролю:

1. Що таке соціалізація? Які вчені досліджували процес соціалізації?
2. Як Ви розумієте поняття "інститути соціалізації"?
3. Яка специфіка процесу соціалізації підлітків?
4. Яка роль навчальної діяльності у соціалізації студентів?
5. Охарактеризуйте особливості соціалізації людини у зрілому віці.
6. Що таке вікові кризи життя? Дайте характеристику вікових криз життя.

Література:

1. Андреева Г. М. Социальная психология М. - СПб., 2001 - 376с.
2. Корнєв М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія: Підручник. - К., 1995 - 304с.
3. Немов Р. С. Психология: Учеб. для студ. высших учеб. завед: В 2-х кн. - Кн 1. Общие основы психологии. - М.: Просвещение, 1994.
4. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Посібник. - К.: Академ видав, 2003 - 448с.
5. Психология. Словарь / Под ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. - М.: Политиздат, 1990.

Проблеми особистості в соціальній психології.

План:

1. Особистість як соціально-психологічний феномен. Соціальне і біологічне в розвитку особистості.
2. Індивід, індивідуальність, особистість: Співвідношення об'єму і змісту понять.
3. Структура особистості.
4. Статусно-рольові параметри особистості.
5. Соціальна установка як психологічний феномен.

Запитання для самоконтролю:

1. У чому сутність поняття особистості? Охарактеризуйте поняття соціального і біологічного в розвитку особистості.
 2. Що таке «індивідуальність»? Який зв'язок «індивідуальності» з поняттями «людина», «індивід», «особистість»?
 3. Які складові входять в структуру особистості?
 4. Дайте характеристику поняття статусу. Які є види статусу?
 5. Що таке позиція в соціальній психології?
 6. Яке значення поняття ролі у розвитку особистості?
 7. Охарактеризуйте поняття установки в соціальній психології?
- В, Які найважливіші ознаки установок. Чи визначають вони поведінку особистості?

Література:

1. Андреева Г.М. Социальная психология М. – СПб., 2001 – 376с.
2. Битянова М.Р. Социальная психология: Наука, практика и образ мыслей: Учебное пособие. – М.: Из – во ЭКСПО – Пресс, 2001.
3. Корнєв М.Н., Коваленко А.Б. Соціальна психологія: Підручник. – К., 1995 – 304 с.
4. Петр Д. Социальная психология: Ученик. – СПб.: Питер – 2000.
5. Орбан – Лем брик Л.Е. Соціальна психологія: Посібник. – К.: Академ видав, 2003 – 448с.
6. Психология. Словар / Под.ред. А.В. Петровського, М.Г. Ярошевского. М.: Политиздат, 1990.

2.Зразок контрольної роботи за результатами вивчення першого модуля курсу "Соціальна психологія"

Варіант 1.

1. Поняття про предмет та завдання соціальної психології.
2. Сучасні напрямки розвитку вітчизняної соціальної психології. і, Психологія і соціологія: проблеми взаємодії.

Варіант 2.

1. Структура соціальної психології.
2. Історія розвитку соціально-психологічних вчень.
3. Розвиток спілкування в онтогенезі.

Варіант 3.

1. Методологія дослідження малих груп в соціальній психології.
2. Розвиток соціально-психологічних ідей в Україні.
3. Поняття методології наукового дослідження.

Варіант 4.

1. Аналіз методів дослідження в соціальній психології.
2. Аналіз соціально-психологічних феноменів: соціально-психологічний клімат, групова сумісність, групова нормалізація, групова поляризація, групова ізоляція.
3. Засоби спілкування.
соціальної психології, методи обробки.

Варіант 5.

1. Вербальна комунікація.
2. Теорія "психології народів", її суть та значущість.
3. Наслідування та його характеристика.

Варіант 6.

1. Експериментальний період в розвитку соціальної психології.
2. Методи обробки даних дослідження. Кількісний і якісний аналіз соціально-психологічного дослідження.
3. Навіювання.

Варіант 7.

1. Структура спілкування та її характеристика.
2. Поняття малої соціальної групи. Класифікація малих соціальних груп.
3. Психічне зараження.

Варіант 8.

1. Лідерство і керівництво в малих групах.
2. Функції спілкування.
3. Паніка.

Варіант 9.

1. Типи взаємодії у спілкуванні.
2. Механізми психологічного впливу в процесі спілкування.
3. Проблеми групи в соціальній психології.

Варіант 10.

1. Стили лідерства в групах.
2. Теорія "психології мас", її завдання та основні положення.
3. Міжособистісне спілкування та його види.

Варіант 11.

1. Зворотний зв'язок у процесі сприймання людьми один одного. Форми зворотного зв'язку.
2. Вербальна комунікація та її характеристика.
3. Лідерство і керівництво в малих групах.

Варіант 12.

1. Співвідношення формальної і неформальної структури взаємин в малій соціальній групі.
2. Практичні проблеми оптимізації спілкування.
3. Сім'я як соціально-психологічний феномен.

Варіант 13.

1. Методологія дослідження малих груп в соціальній психології.
2. Спілкування як форма вияву активності особи.
3. Соціально-психологічна класифікація сім'ї.

Варіант 14.

1. Проблема спілкування в соціальній психології.
2. Основні вимоги до наукового дослідження в соціальній психології

3. Функції сім'ї.

Варіант 15.

1. Невербальна комунікація та її види.
2. Метод анкетування та його характеристика.
3. Соціально-психологічні проблеми сім'ї.

Варіант 16.

1. Комунікативна сторона спілкування.
2. Метод інтерв'ю та його характеристика.
3. Психологічні бар'єри спілкування.

Варіант 17.

1. Інтерактивна сторона спілкування.
2. Метод тестування та його характеристика.
3. Типи та види спілкування.

Варіант 18.

1. Перцептивна сторона спілкування.
2. Перші соціально-психологічні теорії.
3. Соціально-психологічне відображення як психологічний феномен.

Варіант 19.

1. Зв'язок соціальної психології з іншими науками.
2. Дошлюбні фактори, які впливають на стабільність шлюбу.
3. Динамічні процеси в малій групі.

Варіант 20.

1. Значення спілкування у життєдіяльності людини.
2. Фактори, які впливають на стабільність шлюбу.
3. Ефекти перцепції.

**4.Зразок контрольної роботи
за результатами вивчення другого модуля
курсу « Соціальна психологія»**

Варіант 1.

1. Групові норми і нормативна поведінка.
2. Поняття особистості в соціальній психології.
3. Поняття установки в соціальній психології.

Варіант 2.

1. Становлення особистості в групі: соціальна роль, статус, позиція.
2. Характеристика великих соціальних груп.
3. Феномен групового тиску. Дослідження нормативного впливу групової більшості.

Варіант 3.

1. Соціально-психологічні характеристики етнічних груп.
2. Конформізм та конформність як складові нормативної поведінки в групі.
3. Міжособистісна сумісність. Поняття групової згуртованості.

Варіант 4.

1. Статусно-рольові параметри особистості.
2. Процес впливу меншості на групу.
3. Соціалізація підлітків.

Варіант 5.

1. Поняття референтних груп та їх характеристика.
2. Процес становлення особистості в групі.
3. Соціалізація старшокласників.

Варіант 6.

1. Позитивний вплив особистості в групі.
2. Поняття соціалізації в соціальній психології.
3. Класифікація психологічних криз життя.

Варіант 7.

1. Сфери соціалізації.
2. Поняття соціально-психологічної компетенції особистості.

3. Соціально-психологічна стабільність, як аспект соціальної стабільності.

Варіант 8.

1. Інститути соціалізації.
2. Соціальний та соціально-психологічний тип.
3. Соціальна установка та її характеристика.

Варіант 9.

1. Поняття ролі в соціальній психології.
2. Механізми соціалізації.
3. Соціальне життя як психологічний феномен.

Варіант 10.

1. Активність особистості як соціально-психологічний феномен.
2. Особливості українського національного характеру.
3. Соціалізація в зрілому віці.

Варіант 11.

1. Проблеми співвідношення особистості і суспільства.
2. Методи вивчення великих соціальних груп.
3. Соціально-психологічна природа особистості.

Варіант 12.

1. Соціально-психологічна характеристика натовпу.
2. Комунікативні властивості особистості в контексті комунікативної природи особистості.
3. Ідентичність, як один із основних компонентів розвитку та ставлення особистості.

5. Модульні завдання та вправи.

Завдання 1. Визначіть і підкресліть правильну відповідь:

” Соціальна – психологія” , як окрема наука виникла у :

- а) 17ст.
 - б) 18 ст.
 - в) 19 ст.
 - г) 20ст.
 - д) 21 ст.
-

Завдання 2. Із зазначеного переліку Визначте і підкресліть правильну відповідь „Соціальної психології”, як науки:

- а) Сукупність різноманітних психологічних знань, що виражає усі психологічні науки;
 - б) Загальне вчення про психіку людини, яке досліджує її діяльність;
 - в) Наука про закони виникнення та перебіг психічної діяльності людини;
 - г) Наука про закономірності формування і розвитку психіки, як особливої форми життєдіяльності;
 - д) Наука про закономірності поведінки і діяльності людей зумовлених включенням їх у соціальні групи, а також психологічні характеристики самих цих груп.
-

Завдання 3. Біхевіоризм – це напрямок у психології, представники якого заперечують, що :

- а) центром психіки є архетип колективного, несвідомого;
 - б) це сукупність взаємопов’язаних і емоційно заряджених ідей;
 - в) свідомість – не є предметом психології, а натомість має бути поведінка;
-

Завдання 4. Дайте визначення поняттю:

Рефлексія – це -----

Завдання 5. Дайте визначення поняттю:

Когнітивізм – це _____.

Завдання 6. Дайте визначення поняттю:

Велика група – це -----

Завдання 7. Дайте визначення поняттю:

Мала група – це -----

Завдання 8. Дайте визначення поняттю:

Спілкування – це ----

Завдання 9. Визначте і підкресліть правильну відповідь:

До основоположників „Гештальт психології” належать:

- а) Дж. Локк, Р. Декарт;
- б) З. Фройд, К. Юнг;
- в) Дж. Уотсон;
- г) М. Вертгеймер, В. Келлер.

Завдання 10. Виберіть дві правильні відповіді із п'яти можливих:

Представниками гуманістичної психології вважаються:

- 1) Д. Уотсон;
 - 2) А. Маслоу;
 - 3) З. Фрейд;
 - 4) К. Роджерс;
 - 5) К. Юнг.
-

Завдання 11. Вилучіть зайве поняття:

Існують такі сторони спілкування:

- 1) Комунікативна,
- 2) Перцептивна;
- 3) Інтерактивна;
- 4) Оцінкова.

Завдання 12. Назвіть види реакції людини під час слухання (чотири правильні відповіді):

- 1) З'ясування;
- 2) Перефразування;
- 3) Резюмування;
- 4) Зворотній зв'язок;
- 5) Відкрита демонстрація своєї позиції;
- 6) відображення почуттів.

Завдання 13. Дайте визначення поняттю «рефлексія»:

- 1) нездатність розуміти іншу людину;
- 2) стійке схвальне ставлення до іншої людини;
- 3) усвідомлення людиною того, як вона насправді сприймається партнерами по спілкуванню.

Завдання 14. Вилучіть зайве поняття:

У спілкуванні виділяють такі зони (чотири правильні відповіді):

- 1) Інтимні;
- 2) Соціальна;
- 3) Психологічна;
- 4) Особистісна;
- 5) Публічна або відкрита;
- 6) Масова.

Завдання 15. Вилучіть зайве поняття у спілкуванні:

- 1) Згода;

- 2) Перефразування;
 - 3) Опозиція.
-

Завдання 16. Дайте визначення поняття « авто стереотипи»:

- 1) це ситуації спілкування, які входять в фонд специфічної культури даного етносу;
 - 2) думки, судження, оцінки, що належать представникам певної етнічної спільності і містять комплекс позитивних оцінок,
 - 3) сукупність оціночних суджень про інші народи, вони можуть бути, як позитивні, так і негативні.
-

Завдання 17. Дайте визначення поняттю:

Референтна група – це...

Завдання 18. Дайте визначення поняттю:

Групова нормалізація – це...

Завдання 19. Виберіть одну правильну з трьох відповідь:

Групова сумісність – це...

- 1) Утворення, розвиток і формування зв'язків у групі, які забезпечують перетворення зовні заданої структури на психологічну спільність людей, психологічний організм, який живе за своїми нормами, законами відповідно до своїх цілей та цінностей;
 - 2) Соціально – психологічний показний згуртованості групи, що виражає можливість безконфліктного спілкування і погодження дій індивідів в умовах спільної діяльності;
 - 3) Певні правила, стандарти поведінки вироблені групою для забезпечення спільної діяльності її членів.
-

Завдання 20. Дайте визначення поняттю « психічне зараження» _____

Завдання 21 *Вставте пропущені слова у наступні твердження...*

1. До основних методів належить метод ... і метод ...; до допоміжних — усі решта.
2. Метод ... — метод вивчення властивостей і законів свідомості за допомогою

рефлексивного спостереження.

3.Метод ... був викликаний до життя практичними потребами вивчення психіки дітей, душевно хворих тощо.

4.Під час спостереження у природних умовах важко дати ... спостережуваного явища з урахуванням ... умов.

5.Перша лабораторія експериментальної психології була заснована ... в

6. ... метод складається ... ходу подій з тим, щоб встановити, як зміна одного факту впливає на зміну іншого.

Завдання 22. Які з перерахованих тверджень правильні, а які — ні

1.Методологічні принципи — це конкретне втілення методів у відповідності з метою дослідження.

2. Термін «спостереження» використовується у психології у трьох різних значеннях: спостереження як діяльність, як метод і як методика.

3. Головне у методі спостереження — записувати свої враження про події, що відбуваються.

4. Специфіка методу спостереження у психології пов'язана з особливостями спостерігача (вбірковість сприйняття, установка, проекція «Я» на спостережувальну поведінку).

5. Важливою ознакою експерименту є постановка мети, що конкретизує гіпотезу дослідження.

6.Головним недоліком експерименту є, те що досліджуваний не може за бажанням викликати якийсь психічний процес чи властивість.

7.Валідність тесту — це характеристика його точності як вимірювального інструменту.

Завдання 23.Про які методи психологічного дослідження йде мова у наступних фрагментах?

1.Психолог намагається зібрати якомога більше інформації про конкретний випадок для відповіді на ключове питання про генезис і прогноз психологічної властивості, для визначення статусу особистості. Даний метод будується на основі раніше висунутих гіпотез.

2.Даний метод широко використовується при дослідженні психології особистості. Експертами можуть виступати люди, які добре знають досліджуваних. Головна особливість методу в тому, що його можна використовувати для якісних оцінок вияву різних властивостей особистості, а також вираженості тих чи інших, зрозумілих і однозначних, елементів її поведінки. Узагальнення зафіксованих результатів здійснює професійний психолог.

3.Спеціалізовані методи психологічного дослідження, за допомогою яких можна отримати кількісну і якісну характеристику досліджуваного явища. Від інших методів дослідження ці методи відрізняються тим, що передбачають стандартизовану, вивірену процедуру збору й обробки даних, а також їх інтерпретацію.

4.Один із різновидів попереднього методу базується на системі відпрацьованих і перевірених, з точки зору їх валідності і надійності, запитань та відповідей

досліджуваних, за якими описують їхні психологічні якості.

5. Інший різновид методу передбачає оцінку психіки і поведінки людини не на основі вербальних відповідей, а на основі виконаних завдань. З цією метою досліджуваному пропонується серія спеціальних завдань, за підсумками виконання яких роблять висновок про досліджувані якості.

Завдання 24. Прокоментуйте, про що йде мова у наступних цитатах.

У чому переваги і недоліки експериментального методу?

1. Духовні явища реальні і їх величини можуть бути визначені з такою ж точністю, як і фізичні.
2. Недостатньо обґрунтовані і перевірені психологічні тести можуть стати причиною серйозних помилок, які здатні завдати збитків педагогічній практиці; галузі профвідбору; при діагностуванні відхилень і тимчасових затримок психічного розвитку.
3. Дослідники створюють умови, в яких психологічні факти можуть яскраво проявлятися, можуть бути змінені у бажаному (необхідному) напрямі, можуть бути неодноразово повторені для всебічного розгляду.

Завдання 25. Допишіть продовження наступних тверджень

1. Констатуючий експеримент виявляє ...
2. Формуючий експеримент передбачає цілеспрямований вплив на досліджуваного з тим, щоб ...
3. Інтерпретація даних експерименту і формулювання висновків залежать від ..

Завдання 26. Серед перелічених нижче положень вибрати ті, які містять:

1) загальні вимоги експериментальних і неекспериментальних методів; 2) вимоги, характерні тільки для експериментальних методів; 3) вимоги, характерні тільки для природного експерименту.

А. Дослідник не втручається в перебіг психічних процесів.

Б. Дослідник сам створює умови для виникнення психічних явищ, які цікавлять його.

В. Здобуваються знання про психіку, що не залежать (жодним чином) від суб'єктивних рис дослідника (таких, як думки, оцінки тощо).

Г. Психіка людини вивчається в процесі її звичної (справжньої) діяльності.

Ґ. Вивчаються об'єктивні чинники та умови, які викликають певне психічне явище.

Завдання 27. Вилучіть зайве поняття:

- а) адаптація;
- б) соціалізація;
- в) індивідуалізація;
- г) інтеграція.

Завдання 28. Оберіть правильний варіант відповіді:

Мода - це вид

- а) навіювання;
- б) наслідування;
- в) переконання.

Завдання 29. Усі засоби комунікації насамперед класифікують на дві групи: на _____ і _____.

Завдання 30. Дайте визначення поняттю „групова ізоляція“:

- а) здатність членів групи узгоджувати свої дії та взаємовідносини;
- б) прийняті в групі стандарти поведінки, які регламентують відносини між індивідами;
- в) тривале відокремлення групи в умовах часу і простору.

Завдання 31. Вилучіть зайве поняття:

- а)перцептивна;
- б) комунікативна;
- в) соціальна;
- г) інтерактивна.

Завдання 32. Встановіть відповідність між визначеннями, а відповідь запишіть у вигляді правильної комбінації цифр і букв:

- 1. Людина.
- 2. Індивід.
- 3. Особистість.
- 4. Ідивідуальність.
- 5. Суб'єкт.

А. Окремий представник людського роду в єдності його набутих та вроджених особливостей, носій індивідуально своєрідних психофізіологічних рис.

Б. Стійка система соціально значущих рис людини, зумовлених її включеністю до системи суспільних відносин і сформованих у процесі спільної діяльності і спілкування з іншими людьми.

В. Здатність бути носієм предметно-практичної діяльності, спрямованої на об'єкт.

Г. Представник біологічного світу, причетний до вищого рівня його розвитку.

Д. Специфічне, неповторне, оригінальне поєднання природних та соціальних характеристик людини, що втілюється у проявах темпераменту, характеру, здібностей, в особливостях потреб та інтересів, у стилі діяльності. Відповідь:

1 - _____; 2- _____; 3 - _____; 4 - _____; 5 - _____.

Завдання 33. Доповніть перелік типових рис українського національного характеру: демократичність, волелюбність _____.

Завдання 34. Дайте визначення поняттю „ресоціалізація особистості“:

- а) процес, який характеризується відчуженням особистості від основної маси людей, входженням її в асоціальні чи антисоціальні неформальні групи;
- б) відновлення раніше порушених якостей особистості, необхідних їй для повноцінної життєдіяльності в суспільстві;
- в) процес входження індивіда в суспільство, активного засвоєння ним соціального досвіду, соціальних ролей, норм, цінностей, необхідних для успішної життєдіяльності в певному суспільстві.

Завдання 35. Допишіть речення:

Відмінність соціального зараження від навіювання полягає в тому, що_____ .

Завдання 36. Структура соціальної установки включає наступні компоненти:

- а) когнітивний;
- б) _____
- в) _____ .

Завдання 37. Дайте визначення поняттю „натовп“:

- а) короткочасне зібрання людей, для спільного проведення часу у зв'язку із якимось видовищем;
- б) більш-менш стабільне чисельне утворення, яке не має чіткої структури, але за певних умов може характеризуватися відносною однорідністю поведінки індивідів;
- в) група людей , яка сприймає повідомлення;..
- г) відносно короткочасне, контактне, безструктурне, чисельне скупчення людей, які перебувають ..у стані підвищеного емоційного збудження і об'єднані безпосередньою просторовою близькістю та загальним об'єктом уваги.

Завдання 38. Встановіть відповідність між визначеннями, а відповідь запишіть у вигляді правильної комбінації цифр і букв:

1. Переконавання.
2. Зараження.
3. Навіювання.
4. Наслідування.

А. Процес психологічного впливу на індивіда чи групу при послабленому усвідомленому контролі, некритичній оцінці змісту повідомлень, які сприймаються,

Б. Психологічний вплив на особистість у процесі спілкування та взаємодії, який передає певні настрої, спонуки не через свідомість та інтелект, а через емоційну сферу.

В. Процес орієнтації на певний взірець, повторення і відтворення індивідом вчинків, жестів, манер, інтонацій іншої людини, рис її характеру та стилю життя.

Г. Процес свідомого та організованого впливу на психіку індивіда через звернення до його критичного судження.

Відповідь: 1 - __; 2 - __; 3 - __; 4 - __; 5 - __.

Завдання 39. Положення суб'єкта в системі міжособистісних взаємин, яке визначає його права та обов'язки і пов'язане із рівнем його і престижу та авторитету в групі, характеризується поняттям:

- а) статус особистості;
- б) роль;
- в) позиція.

Завдання 40. Дайте визначення поняттю „конформізм“:

- а) пасивне, пристосовницьке прийняття групових стандартів поведінки, безапеляційне визнання існуючих норм та правил;
- б) демонстрація думки, чи поведінки, що спирається на власний досвід, незалежно від думки чи поведінки групової більшості.

Завдання 41. Певні правила, вироблені групою для забезпечення спільної діяльності її членів, називаються;

- а) груповими санкціями;
- б) груповими процесами;
- в) груповими нормами.

Завдання 42. Основними сферами соціалізації особистості є:

- а) діяльність;
- б) _____
- в) _____.

Завдання 43. Усвідомлення індивідом того, як він сприймається і оцінюється іншими людьми, називається:

- а) рефлексією;
- б) ідентифікацією;
- в) емпатією;
- г) стерео типізацією.

Завдання 44. Дайте визначення поняттю „паніка“:

- а) мотиваційний стан, різновид поведінки великої сукупності людей, породжений дефіцитом або надлишком інформації, загрозливим впливом зовнішніх умов і виражений почуттям страху;
- б) недостовірною або частково достовірною інформацією, що надходить від однієї особи або групи осіб про події, ситуації.

Завдання 45. Допишіть речення:

Модель комунікативного процесу включає наступні складові: комунікатор, канал зв'язку _____ .

Завдання 46. Встановіть відповідність між визначеннями, а відповідь запишіть у вигляді правильної комбінації цифр і букв:

1. Авторитарний.
2. Ліберальний.
3. Демократичний.

А. Лідер (керівник) заохочує інших учасників взаємодії до активності, рішення приймає, враховуючи їх індивідуально-психологічні особливості, потреби, інтереси.

Б., Лідер (керівник) всі рішення ухвалює одноосібно, у взаємодії з іншими віддає накази, вказівки, розпорядження, здійснює жорсткий контроль та оцінку, ефективності діяльності. У спілкуванні дотримується, стереотипних манер, ініціативи підлеглих не заохочує.

Б. Керівник не керує групою, формально обговорює проблеми і не виявляє ініціативи у їх вирішенні, намагається перекласти прийняття рішення на інших людей. Відповідь: 1 - __; 2 - __; 3 - __.

Завдання 47. Вкажіть на характеристики формальної групи:

а) створюється на основі офіційних документів, позиції і ролі чітко розподілені та впорядковані щодо структури влади. Поведінка регламентується офіційними правилами організації, очолює групу офіційно закріплений керівник;

б) виникає на основі симпатії, близькості поглядів, статус і ролі формально не розподілені, відсутня структура влади.

Завдання 48. Дайте визначення поняттю „групова сумісність“:

а) тривале відокремлення групи в умовах часу і простору;

б) прийняті в групі стандарти поведінки, які регламентують відносини між людьми;

в) здатність членів групи узгоджувати свої дії та взаємовідносини.

Завдання 49. Хто є автором диспозиційної поведінки особистості?

а) В.Ядов;

б) А.Петровський;

в) Д.Узнадзе.

Завдання 50. Засновниками теорії інстинктів соціальної поведінки були вчені:

а) М.Лацарус, Г.Штейнтайп, В.Вундт;

б) Г.Тард, С.Сігеле, Г.Лебон;

в) В.Мак-Дугалл.

Завдання 51. Дайте визначення поняттю „лідер“:

а) наділений найбільшим ціннісним потенціалом індивід, який має провідний вплив у групі;

б) індивід, на якого офіційно покладені функції управління і організації діяльності в групі.

Завдання 52. Допишіть речення:

Ефект ореолу полягає в тому, що _____.

Завдання 53. Тривале відокремлення групи в умовах певного простору і часу характеризується поняттям:

- а) „групова сумісність“;
- б) „групова ізоляція“;
- в) „групова поляризація“.

Завдання 54. Паралінгвістична знакова система включає:

- а) систему вокалізації, тобто якість голосу, діапазон, тональність, гучність, тембр, ритм;
- б) паузи, покашлювання, сміх, плач.

Завдання 55. Дайте визначення поняттю „ідентифікація“:

- а) процес формування враження про людину на основі вироблених стереотипів;
- б) усвідомлення індивідом того, як він сприймається і оцінюється іншими людьми,
- в) процес ототожнення індивідом себе з іншим індивідом чи групою (уподібнення) на основі емоційного зв'язку.

Завдання 56. Дайте визначення поняттю „каузальна атрибуція“:

- а) інтерпретація необхідної суб'єкту інформації шляхом приписування партнеру по взаємодії можливих почуттів, причин і мотивів поведінки;
- б) процес ототожнення індивідом себе з іншим індивідом чи групою (уподібнення) на основі емоційного зв'язку.

Завдання 57. Структура "Я-концепції" особистості включає наступні складові:

- а) образ "Я";
- б) _____
- в) _____ .

Завдання 58. Оберіть вірний варіант відповіді:

У результаті групової дискусії, в якій різні точки зору її учасників формуються у дві полярно протилежні позиції, що виключає будь-які компроміси і веде до конфлікту виникає феномен

- а) групової поляризації;
- б) групової ізоляції;
- в) групової нормалізації.

Завдання 59.

Дайте визначення поняттю „емпатія“:

- а) процес ототожнення індивідом себе з іншим індивідом чи групою (уподібнення) на основі емоційного зв'язку;

- б) усвідомлення індивідом того, як він сприймається і оцінюється іншими людьми;
- в) процес, який дає змогу зрозуміти переживання іншої людини.

Завдання 60. Дайте визначення поняттю „соціальна фасилітація“:

- а) реальна чи уявна присутність інших людей сприяє покращенню результатів діяльності індивіда;
- б) реальна чи уявна присутність інших людей призводить до погіршення результатів діяльності індивіда.

6. Психодіагностичний практикум

Додаток 1. Діагностика рівня конфліктності особистості.

Інструкція. Прочитайте питання і оберіть один із запропонованих варіантів відповіді:

1. В громадському транспорті почалася суперечка на підвищених тонах. Ваша реакція?

А. Не приймаю участі.

Б. Коротко висловлююсь на захист тієї сторони, яку вважаю правою.

В. Активно втручаюся, "викликаючи вогонь на себе".

2. Чи виступаєте Ви на зборах із критикою керівництва?

А. Ні.

Б. Тільки якщо маю на це підстави.

В. Критикую з будь-якого приводу не тільки керівництво, але й тих, хто його захищає.

3. Чи часто Ви сперечаєтеся з друзями?

А. Тільки якщо вони недуже вразливі.

Б. Тільки з приводу принципових питань.

В. Суперечки - моя стихія.

4. Уявіть, що Ви стоїте в черзі. Як Ви реагуєте, якщо хтось намагається пройти без черги?

А. Обурююся в душі, але мовчу: собі дорожче.

Б. Роблю зауваження.

В. Підходжу в початок черги і слідкую за порядком

5. На обід Вам подали недосолену страву. Ваша реакція?

А. Не буду піднімати шум через дрібниці.

Б. Посолою, не коментуючи.

В. Не втримаюсь від зауваження і, можливо, демонстративно відмовлюсь від їжі.

6. Вам наступили на йогу на вулиці чи у транспорті. Ваша реакція?

А. Із обуренням подивлюся на кривдника

Б. Сухо зроблю зауваження.

В. Висловлюсь, не соромлячись у виразах.

7. Хтось із Ваших близьких купив річ, яка вам не сподобалась. Ваша реакція?

А. Промовчу.

Б. Обмежусь коротким коментарем.

В. Влаштую скандал.

8. Вам не пощастило у лотереї. Як Ви до цього поставитесь?

А. Намагатимусь здаватися байдужим, але в душі дам слово ніколи більше не брати участі у ній.

Б. Не приковуватиму жаль, але поставлюся до цієї ситуації з гумором, пообіцявши взяти реванш.

В. Програш надовго зіпсує настрої.

Обробка результатів. Підрахуйте кількість набраних Вами балів, виходячи з того, що варіант А оцінюється 4 балами, Б - 2 балами, В - 0.

28-32 бала. Ви тактовні і миролюбні, вдало уникаєте суперечок і конфліктів, уникаєте критичних ситуацій на роботі і вдома. Проте інколи Вас можуть називати пристосованцем через те, що Ви не прагнете відстоювати свої права, пристосовуючись до чужих рішень. Наберіться сміливості, якщо обставини вимагають" висловитися принципово, незважаючи на посади.

15-27 балів. Вас вважають людиною конфліктною. Але насправді Ви конфліктуєте тільки у тому випадку, коли нема іншого виходу й інші засоби вирішення проблеми вичерпані. Ви твердо відстоюєте власну думку, не виходячи при цьому за рамки коректності, не принижуетесь до образ. Усе це викликає до Вас повагу.

0-14 балів. Суперечки і конфлікти - це повітря, без якого ви не можете жити. Любите критикувати інших, але коли вам це вигідно. Якщо ж чуєте зауваження на свою адресу, готові того хто Вас критикує "з'їсти живцем". Ваша критика - заради критики, а не заради справи. Досить важко доводиться тим, хто поруч з вами на роботі і вдома. Ваша нестриманість відштовхує людей. Спробуйте змінити Ваш складний і конфліктний характер.

Додаток 2. Самооцінка станів тривожності, фрустрації, агресивності і ригідності

(адаптований варіант методики Г.Айзенка)

Інструкція. Тривожність, фрустрація, агресивність і ригідність належать до психічних станів, тісно пов'язаних із конфліктністю поведінки особистості, використанням нею конфліктних стилів спілкування.

Оцініть ознаки вказаних психічних станів щодо себе і, якщо Ви згодні із твердженням, то зазначте відповідь у відповідній графі таблиці.

№		Підходить	Підходить, але не	Не підходить
п/п	Психічний стан	2 бали	дуже -1 бал	0 балів
1	Я почуваюся невпевнено			
2	Часто червонію через дрібниці			
3	Мій сон неспокійний			
4	Я легко впадаю у відчай			
5	Хвилююсь через неприємності, які ще не трапилися, але існують поки що в моїй уяві			

6	Мене лякають конфлікти			
7	Люблю копирсатися в своїх недоліках			
8	Мене легко переконати			
9	Я недовірливий (-ва) ,			
10	Важко перенешу час очікування			
11	Нерідко мені здаються безвихідними			
	ситуації, із яких можна знайти вихід			
12	Неприємності мене дуже засмучують, я падаю духом			
13	При значних неприємностях я схильний (-на) звинувачувати себе			
	без достатніх на те підстав			
14	Нещастя і невдачі нічому мене не вчать			
15	Часто відмовляюсь від боротьби, вважаю її даремною			
16	Я нерідко почуваюся беззахисним (-ою)			
17	Іноді перебуваю у стані відчаю			
18	Відчуваю розгубленість перед труднощами			
19	У важкі хвилини іноді поведжуся по- дитячому, хочу, щоб мене пожаліли			
20	Вважаю недоліки свого характеру невиправними			
21	Останнє слово залишаю за собою			
22	Нерідко в розмові перебиваю співрозмовника			
23	Мене легко розсердити			
24	Люблю робити зауваження			
25	Хочу бути авторитетом для оточуючих			
26	Не вдовольняюся малим, хочу набагато більшого			
27	Коли розгніваюся, не вмію стримуватися			
28	Мені більше подобається керувати, аніж бути підлеглим (-лою)			
29	У мене різка, грубувата жестикуляція			
30	Я злопам'ятний (-на) і прагну помсти			
31	Мені важко міняти звички			
32	Нелегко переключаю увагу			

33	Дуже обережно ставлюся до всього нового			
34	Мене важко переконати			
35	Нерідко у мене не виходять із голови думки, від яких варто було – би звільнитися			
36	Нелегко зближаюся з людьми			
37	Мене засмучують навіть незначні порушення плану			
38	Я неохоче йду на ризик			
39	Важко переживаю відхилення від прийнятого мною і звичного режиму			

Обробка та інтерпретація результатів. Підрахуйте суму набраних Вами балів за кожно із чотирьох груп питань:

- 1-10-е питання-тривожність;
- 11 -20-е питання – фрустрація;
- 21-30-е питання – агресивність;
- 31-39-е питання-ригідність.

1. Тривожність: 0-7 балів. - Ви не тривожні; 8-14 балів - тривожність середня, припустимого рівня; 15-20. балів - Ви дуже тривожні.

2. Фрустрація: 0-7 балів - для Вас характерна висока самооцінка, стійкість до невдач і відсутність побоювання труднощів; 8-14 балів - середній рівень фрустрації; 15-20 балів - у Вас низька самооцінка, уникаєте труднощів, боїтесь невдач, остерігаєтесь конфліктів і відкритих суперечок.

3. Агресивність: 0-7 балів - Ви спокійні, стримані; 8-14 балів - середній рівень агресивності; 15-20 балів - Ви агресивні, нестримані. Наявні труднощі у взаємостосунках з людьми. Схильні до провокації конфліктів і конфліктних ситуацій.

4. Ригідність: 0-7 балів - ригідність відсутня, для вас властиві легкість і гнучкість у поведінкових реакціях і прийнятті рішень; 8-14 балів - середній рівень ригідності; 15-20 балів - сильно виражена ригідність. Вам протипоказані зміна місця роботи, зміни в житті, у відносинах із іншими людьми, оскільки ці зміни можуть сприяти виникненню труднощів у спілкуванні, стресів, конфліктів, погіршенню самопочуття.

Додаток 3. Діагностика комплексу неповноцінності.

Інструкція. Прочитайте кожне твердження і оберіть той варіант відповіді, який найбільше стосується Вас. Випишіть номер твердження і кількість балів на вибраний варіант відповіді, яка вказана в дужках.

1. Люди мене не розуміють
 - а) часто (0)
 - б) рідко (3)
 - в) такого не буває (5)

2. Почуваюся „не в своїй тарілці“
- а) рідко (5)
 - б) все залежить від ситуації (3)
 - в) дуже часто (0)
3. Я оптиміст
- а) так (5)
 - б) тільки за виняткових обставин (3)
 - в) ні (0)
4. Радіти будь-чому - це
- а) нерозумно (0)
 - б) допомагає пережити важкі хвилини (3)
 - в) те, чому потрібно повчитися (5)
5. Я хотів (-ла) би мати такі здібності, як інші
- а) так (0)
 - б) частково (3)
 - в) ні, у мене кращі здібності (5)
6. У мене надто багато недоліків
- а) це правда (0) .
 - б) я так не думаю (3)
 - в) неправда! (5)
7. Життя прекрасне!
- а) це справді так (5)
 - б) це надто загальне твердження
 - в) зовсім ні (0)
8. Я почуваюся непотрібним (-ною)
- а) часто (0)
 - б) інколи (3)
 - в) рідко (5)
9. Мої вчинки оточуючим незрозумілі
- а) часто (0)
 - б) інколи (3)
 - в) рідко (5)
10. Мені кажуть, що я не виправдовую сподівань
- а) часто (0)
 - б) іноді (3)
 - в) дуже рідко (5)

11. У мене маса достоїнств

- а) так (5)
- б) все залежить від ситуації (3)
- в) ні (0)

12. Я песиміст

- а) так (0)
- б) за виняткових обставин (3)
- в) ні (5)

13. Як всяка думаюча людина, я аналізую свою поведінку

- а) часто (0)
- б) іноді (3)
- в) рідко (5)

14. Життя - сумна штука

- а) загалом, так (0)
- б) твердження надто загальне (3)
- в) це не так (5)

15. „Сміх - це здоров'я"

- а) банальне твердження (0)
- б) про це варто пам'ятати у складних ситуаціях (3),
- в) зовсім ні (5)

16. Люди мене недооцінюють

- а) на жаль, це так (0)
- б) не зважаю на це (3)
- в) зовсім ні (5)

17. Я думаю про інших надто суворо

- а) часто (0)
- б) іноді (3)
- в) рідко (5)

18. Після лінії невдач завжди приходиться успіх

- а) вірю у це, хоча й знаю, що це - віра в чудо (5)
- б) може й так, але наукового підтвердження цьому немає (3)
- в) не вірю у це, тому що це - віра у чудо (0)

19. Я поводжуся агресивно

- а) часто (0)
- б) іноді (3)
- в) рідко (5)

20 Буваю самотнім (-ньою)

а) дуже рідко (5)

б) іноді(3)

в) надто часто (0)

21. Люди недобррозичливі

а) більшість (0)

б) деякі (3)

в) зовсім ні(5)

22. Не вірю, що можна досягнути того, чого дуже хочеш

а) тому що не знаю того, кому це вдалося (0)

б) іноді це вдається (3)

в) це не так, я вірю (5)

23.Вимоги, які переді мною поставило життя, перевищували мої можливості

а) часто (0)

б) іноді (3)

в) рідко (5)

24.Мабуть, кожна людина невдоволена своєю зовнішністю

а) думаю, що так (0)

б) мабуть, іноді (3)

в) я так не думаю (5)

25.Коли я що-небудь роблю або говорю, мене не розуміють

а) часто (0)

б) іноді(3)

в) дуже рідко (5)

26.Я люблю людей

а) так (5)

б) твердження надто загальне (3)

в) ні(0)

27. Буває, що я сумніваюся у своїх здібностях

а) часто (0)

б) іноді (3)

в) рідко (5)

28. Я задоволений (-на) собою

а) часто (5)

б) іноді (3)

в) рідко (0)

29. Вважаю, що потрібно бути до себе більш критичним, ніж до інших людей
- а) так (0)
 - б) не знаю (3)
 - в) ні (5)

30. Вірю, що мені вистачить сил реалізувати свої життєві плани
- а) так (5)
 - б) буває по-різному (3)
 - в) ні (0)

Обробка результатів

0-40 балів. На жаль, Ви закомплексовані. Себе оцінюєте негативно, „зациклились" на своїх слабостях, недоліках, помилках. Постійно боретеся із собою, і це тільки ускладнює і Ваші комплекси, і саму ситуацію, і ще більше ускладнює Ваші відносини з іншими людьми. Спробуйте думати про себе інакше: сконцентруйтеся на тому, що є в Вас сильного, теплого, хорошого і радісного. Побачите; що уже незабаром зміниться Ваше відношення до себе і до навколишнього світу.

41-80 балів. У Вас є всі можливості самому чудово впоратися зі своїми комплексами. Взагалі-то, вони не дуже заважають Вам жити. Часом ви побоюєтеся аналізувати себе, свої вчинки. Запам'ятайте: ховати голову в пісок - справа зовсім безперспективна, до добра не доведе і може тільки тимчасово розрядити ситуацію. Від себе не втечеш, сміливіше!

81-130 балів. Ви не позбавлені комплексів, проте, як і всяка нормальна людина, ви чудово справляєтеся зі своїми проблемами. Об'єктивно оцінюєте свою поведінку і вчинки людей. Свою долю тримаєте у своїх руках. У компаніях відчуваєте себе легко і вільно, і люди відчувають себе так само легко у Вашому товаристві. Порада: так тримати!

131-150 балів. Ви вважаєте, що у Вас взагалі немає комплексів. Не обманюйте себе, такого майже не буває. Придуманий Вами світ і власний образ - далекі від реальності. Самообман і завищена самооцінка небезпечні. Спробуйте подивитися на себе збоку. Комплекси ж для того, щоб із ними справлятися або ... щоб їх полюбити. Вас вистачить і на те, і на інше. В іншому випадку. Ваш комплекс самозакоханості переросте у зазнайство, зарозумілість, викличе неприязнь до Вас з боку оточуючих людей, відчутно зіпсує Ваше життя.

Увага: якщо Ви не набрали однакової кількості балів в наступних парах: 3 і 18, 9 і 25, 12 і 22 - то загальний результат тесту можна вважати випадковим, недостовірним.

Додаток 4. Аналіз рівня розвитку комунікативних здібностей особистості

(модифікація методики КОЗ-1, автори Синявський В.В., Федоришин Б.О., 1980)

Інструкція. Вам необхідно відповісти на поставлені запитання. Відповідати

слід швидко, без надмірної деталізації, виходячи з типовості ситуацій. Пропонуються два варіанти відповідей: "так" або "ні".

1. Чи подобається Вам постійно перебувати серед людей?
2. Чи багато Ви маєте друзів, з якими постійно спілкуєтесь?
3. Чи важко Вам визначити як до вас ставляться інші люди?
4. Чи не дратує Вас невміння людей вислухати свого співрозмовника?
5. Чи правда, що Вам важко знаходити спільну мову з ровесниками?
6. Чи важко вам зорієнтуватись у критичній ситуації?
7. Чи правда, що Ви недостатньо переконливо впливаєте на своїх товаришів?
8. Чи прагнете Ви до знайомств із цікавими людьми?
9. Вам важко адаптуватись до нового колективу?
10. Чи завжди Вам вдається попередити назріваючий конфлікт?
11. Чи не буде перебільшенням сказати, що Ви добре володієте мовою жестів, власною мімікою, тілом?
12. Як Ви гадаєте: Ви досить артистична натура?
13. Чи легко Вам спілкуватися з незнайомою аудиторією?
14. Чи вдаєтесь Ви іноді до свідомої драматизації подій?
15. Чи вірно, що у Вас добре поставлений голос, правильна вимова?
16. Потрапивши у конфліктну ситуацію, чи намагаєтесь Ви подумки поставити себе на місце опонента, зрозуміти мотиви його дій або висловлювань?
17. Чи не обтяжливо для Вас обговорювати з товаришами їх особисті проблеми?
18. Чи часто ви губитесь у незнайомій обстановці?
19. Чи можна вважати Вас активним у спілкуванні з колегами?
20. Чи викликає у Вас невдоволення доручення виступати з доповіддю, повідомленням, інформацією на якійсь нараді, зборах, семінарах?

Обробка результатів. Ви отримуєте по одному балу, якщо відповіли "так" на питання **1,2,8,10, 12, 13, 14, 15, 16, 19**, і якщо відповіли "ні" на питання **3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 17, 18, 20**. Підсумуйте отримані результати.

Рівень розвитку комунікативних здібностей обчислюється за формулою:

$$KK3 = t/20,$$

де ККЗ - коефіцієнт комунікативних здібностей, t- кількість відповідей, що співпали з дешифратором, 20 – максимальна кількість співпадінь.

ККз	Рівень прояву комунікативних здібностей '
0,10-0,45	Низький
0,46-0,55	Нижче середнього
0,56-0,65	Середній
0,66-0,75	Вище середнього
0,76-1,00	Високий 1

Додаток 5. Діагностика психологічної атмосфери в колективі
(Методика А.Фідлера)

Інструкція. Методика дає можливість оцінювати психологічну атмосферу в колективі і прогнозувати потенційну конфліктність, а також тенденцію до виникнення і ескалації конфліктів.

У бланку наведені протилежні за змістом пари слів - ознак, за якими можна описати атмосферу у Вашому колективі. Оцініть рівень прояву конкретної ознаки по кожному із 10 пунктів, обравши бал від 1 до 8. Чим ближче до правого чи лівого стовпчика слів ви поставите позначку „+”, тим більше виражена ця ознака у Вашому колективі.

№ ті	Ознака	Оцінки								Ознака
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Дружелюбність									Ворожість
2	Згода									Незгода
3	Задоволеність									Невдоволеність
4	Продуктивність									Непродуктивність
5	Теплота									Холодність
6	Співробітництво									Неузгодженість
	Взаємодопомога									Недоброзичливість
8	Захопленість									Байдужість
9	Зацікавленість									Нудьга
10	Успішність									Неуспішність

Обробка та інтерпретація результатів. Підрахуйте суму набраних Вами балів. Чим нижчим буде бал, тим, на думку респондента, сприятливішою є психологічна атмосфера в колективі і нижча напруга і потенціал конфліктності.

Підсумковий бал може коливатися від 10 (найбільш позитивна оцінка) до 80 (найбільш негативна оцінка).

На підставі індивідуальних відповідей, отриманих від кожного із членів колективу, створюється середній профіль, або оцінка.

Методику доцільно використовувати анонімно, а також у поєднанні із іншими методиками (наприклад, соціометрією). це підвищує надійність отриманих результатів.

На які запитання відповіді будуть вірогіднішими? Чому?

Додаток 5 «Чи комунікабельні ви?»

Інструкція. На кожне з 16 запитань потрібно відповісти «так», «інколи» або «ні».

1. У вас призначена звичайна ділова зустріч. Чи вибиває вас із колії її очікування?
2. Чи не відкладаєте ви візит до лікаря до того часу, коли вже не можна буде терпіти біль?

3. Чи викликає у вас ніяковість і незручність доручення виступити з доповіддю, повідомленням, інформацією на яких-небудь зборах, нараді чи подібному заході?
4. Вам пропонують поїхати у відрядження в місто, у якому ви ніколи не були. Чи докладете ви максимум зусиль, щоб уникнути цієї поїздки?
5. Чи любите ви ділитися своїми переживаннями із ким-небудь?
6. Чи дратуєтеся ви, коли незнайома людина на вулиці звертається до вас із проханням (показати дорогу, сказати час, відповісти на якесь запитання)?
7. Чи вірите ви, що існує проблема батьків і дітей, і що людям різних поколінь важко розуміти одне одного?
8. Чи посоромитеся ви нагадати знайомому, що він забув віддати вам гроші, які позичив місяць тому?
9. У ресторані чи їдальні вам подали неякісну їжу — чи промовчите ви, лише розсерджено відсунувши тарілку?
10. Залишившись один на один з людиною, ви не вступите з нею у розмову і відчуватимете незручності, якщо вона заговорить першою?
11. На вас наводить жах довга черга, де б вона не була (у магазині, бібліотеці, касі кінотеатру). Ви скоріше відмовитеся від свого наміру, ніж станете у хвіст черги?
12. Чи боїтеся ви брати участь у якій-небудь комісії з розгляду конфліктних ситуацій?
13. У вас є власні індивідуальні критерії оцінки літературних героїв творів мистецтва, культури, і ніяких «чужих» думок на цей рахунок ви не приймаєте. Це так?
14. Почувши десь у кулуарах помилкові висловлювання з добре відомої вам ситуації, чи промовчите ви і не станете сперечатися?
15. Чи викликає у вас прикрість чиєсь прохання допомогти розібратися в тому чи іншому службовому питанні або навчальній темі?
16. Вам легше висловити свою точку зору в письмовій формі, чи в усній?

Опрацювання відповідей

За кожную відповідь «так» зарахуйте собі 2 бали, «інколи» — 1 бал, «ні» — 0 балів. **Результати**

30-32 бали. Ви не комунікабельні, і це ваша біда, оскільки від неї страждаєте більше всього ви самі. Вашим близьким також нелегко. На вас важко покластися у справі, яка потребує групових зусиль. Спробуйте стати комунікабельнішим, контролюйте себе.

25-29 балів. Ви замкнені, небалакучі, надаєте перевагу самотності, і тому у вас, напевно, мало друзів. Думки про те, щоб змінити роботу, або необхідність нових контактів змушує вас панікувати і надовго виводить з рівноваги. Ви знаєте цю особливість свого характеру і буваєте незадоволені собою. Але не обмежуйтеся лише незадоволеністю — у ваших силах змінити ці особливості характеру. Невже не трапляється, що у хвилини захоплення ви набуваєте небувалої комунікабельності? Потрібно тільки захотіти.

19-24 бали. Ви достатньою мірою комунікабельні й у незнайомій ситуації

почуваєте себе досить упевнено. Нові проблеми вас не лякають. Але з новими людьми ви сходитеся обережно; у суперечках і дискусіях берете участь неохоче. У ваших висловлюваннях часом надто багато сарказму, без усякої на те причини. Ці недоліки можна виправити.

14-18 бали. Ваша комунікабельність у нормі. Ви із задоволенням слухаєте цікавого співбесідника; достатньо терплячі у спілкуванні з іншими; відстоюєте свою точку зору без запальності. Без неприємних переживань ідете на зустріч з новими людьми. У той же час не любите гамірливих компаній; екстравагантні вчинки і багатослів'я викликають у вас роздратованість.

9-13 бали. Ви достатньо комунікабельні (часом навіть занадто). Любите висловлюватися з різних приводів, викликаючи роздратування в оточуючих. Легко знайомитесь з новими людьми. Любите бути в центрі уваги; нікому не відмовляєте у проханнях, хоч не завжди можете їх виконати. Інколи вибухаєте гнівом, але швидко відходите. Вам не вистачає посидючості, терпіння і відваги при зіткненні із серйозними проблемами, хоча, за бажання, ви можете змусити себе не відступати.

4-8 бали. Про вас говорять — «щира, відверта душа». Комунікабельність б'є з вас ключем; ви завжди у курсі всіх справ. Любите брати участь у всіх дискусіях, хоча серйозні теми можуть викликати у вас «мігрень» і «хандру». З легкістю берете слово з будь-якого приводу, навіть якщо маєте про предмет поверхове уявлення. Усюди відчуваєте себе «у своїй тарілці». Беретеся за будь-яку справу, хоча не завжди можете успішно довести її до завершення. З цієї причини керівники і колеги ставляться до вас з деякою обережністю і сумнівами. Задумайтеся над цим.

Менше 3 балів. Ваша комунікабельність має хворобливий характер. Ви говіркі, багатослівні, втручаєтеся у справи, які не мають до вас жодного відношення. Беретеся судити про проблеми, у яких абсолютно не компетентні. Ви часто стаєте причиною різноманітних конфліктів у вашому оточенні. Ви запальні, образливі, часто необ'єктивні. Серйозна робота не для вас. Людям і на роботі, і дома важко з вами. Вам потрібно попрацювати над собою і своїм характером! Перш за все, виховайте у собі терплячість і стриманість, повагу до людей; нарешті, подумайте про своє здоров'я — такий стиль життя залишає важкий відбиток на ньому.

Додаток 6. Експрес-діагностика соціальних цінностей особистості (Фетіскін Н. П., Козлов В. В., Мануйлов Г. М.)

Мета: Методика сприяє виявленню особистих, професійних і соціально-психологічних орієнтацій і може бути корисна як при виборі характеру роботи, так і при оцінці працівника в процесі найму й атестації кадрів.

Інструкція: Нижче пропонується 16 тверджень. Оцініть для себе значущість кожного з них у балах за схемою: 10 (неважливо), 20, 30 ... 100 (дуже важливо).

1. Захоплююча робота, яка приносить задоволення.
2. Високооплачувана робота.
3. Вдале одруження.
4. Знайомство з новими людьми, соціальні заходи.
5. Залучення до громадської діяльності.
6. Релігія.
7. Спортивні вправи.
8. Інтелектуальний розвиток.
9. Кар'єра.
10. Красиві машина, одяг, будинок і т. ін.
11. Коло сім'ї.
12. Близькі друзі.
13. Робота на добровільних засадах в некомерційних структурах.
14. Медитація, роздуми, молитви і т. ін.
15. Здорова збалансована дієта.
16. Читання освітньої літератури, перегляд освітніх програм, самовдосконалення і ін.

Обробка та інтерпретація результатів. Розподіліть бали згідно з таблицею (цифри в розділах - номери відповідних суджень).

Професійні	Фінансові	Сімейні	Соціальні	Суспільні	Духовні	Фізичні	Інтелектуальні
1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
Сума	Сума	Сума	Сума	Сума	Сума	Сума	Сума

Чим більше підсумкове число балів у кожному розділі, тим більшу цінність представляє для Вас даний напрям. При цьому чим ближче один до одного значення у всіх восьми розділах, тим різностороннішою людиною Ви є.

Додаток 7 Експрес-діагностика рівня соціальної ізоляваності особистості (Д. Рассел і М. Фергюссон)

Інструкція: Вам пропонується ряд суджень. Розгляньте послідовно кожне і оцініть з погляду частоти їх прояву у вашому житті за допомогою чотирьох варіантів відповідей: "часто" (3 бали); "інколи" (2 бали), "рідко" (1 бал), "ніколи" (0 балів). Вибраний варіант відмітьте відповідною цифрою.

Опитувальник

1. Я нещасливий, коли займаюся справами на самоті.
2. Мені ні з ким поговорити.
3. Для мене важко бути таким самотнім.
4. Мені бракує спілкування.

5. Я відчуваю, що ніхто справді не розуміє мене.
6. Я часто перебуваю в очікуванні, що люди напишуть чи зателефонують мені.
7. Немає нікого, до кого я міг би звернутися.
8. Я зараз більше ні з ким не близький.
9. Ті, хто мене оточує, не поділяють мої погляди й інтереси.
10. Я почуваю себе покинутим.
11. Я не здатен розкріпачуватися і спілкуватися з тими, хто мене оточує.
12. Я почуваю себе дуже самотнім.
13. Мої соціальні стосунки і зв'язки поверхові.
14. Я сумую за веселою компанією.
15. Насправді ніхто як слід не знає мене.
16. Я почуваю себе ізольованим від інших.
17. Я нещасний від того, що всіма відкинутий.
18. Мені важко заводити друзів.
19. Я відчуваю себе виключеним з життя й ізольованим іншими.
20. Люди - навколо мене, але ніхто не зі мною.

Обробка результатів. Підраховується набрана за всі відповіді сума балів. Максимально можливий показник соціальної ізольованості - 60 балів.

Інтерпретація: 41-60 балів - відповідає високій мірі соціальної ізольованості, середній - 21-40 балів, низькій - 0-20 балів.

Додаток 8 Визначення стилю міжособистісної взаємодії (С.В.Максимов, Ю.А.Лобейко)

Призначення. Дана методика спрямована не стільки для визначення загальновідомих стилів взаємодії та керівництва, скільки для визначення рівня активності-пасивності в міжособистісній взаємодії.

Інструкція. Уважно прочитайте кожне твердження та оцініть за п'ятибальною системою частоту прояву тої чи іншої дії у вашій звичайній взаємодії з іншими людьми.

№	Дії	Часто	Рідко
1	Вказую людям, що треба робити	543	2 1
2	Вислуховую думку інших людей	543	2 1
3	Даю можливість іншим приймати участь у прийнятті рішень	543	2 1
4	Даю можливість іншим діяти самостійно	543	21
5	Наполегливо пояснюю, як треба що-небудь робити	543	2 1
6	Навчаю людей тому, як треба працювати	543	2 1
7	Раджуся з іншими	543	2 1
8	Не заважаю іншим працювати	543	2 1
9	Вказую, коли треба робити роботу	543	2 1
10	Враховую успіхи інших	543	21
11	Підтримую ініціативу	543	2 1
12	Не втручаюся в процес визначення цілей діяльності іншими	543	2 1

13	Показую, як треба працювати	543	2 1
14	Іноді даю можливість іншим приймати участь в обдумуванні проблеми	543	2 1
15	Уважно вислуховую співбесідників	543	2 1
16	Якщо втручаюся в справи інших, то по-діловому	543	2 1
17	Думку інших не розділяю	543	2 1
18	Прикладаю зусиль до того, щоб владнати суперечності	543	2 1
19	Намагаюся владнати суперечності	543	2 1
20	Вважаю, що кожен повинен застосовувати свій таланти як може	543	2 1

Обробка та інтерпретація результатів

Дії 1, 5, 9, 13, 17 вказують на схильність до директивного стилю. Дії 3, 7, 11, 15, 19 свідчать про вираженість колегіального стилю. Дії 4, 8, 12, 16, 20 є індикаторами невтручання в дії інших людей. Дії 2, 6, 10, 14, 18 дають привід судити про схильність до ділового стилю.

В кожній групі максимально можна набрати 25 балів.

20 і більше балів свідчать про те, що опитуваний є схильним до стилю 1, 2, 3 або 4. Якщо в якійсь групі набрано 12-14 балів, це означає, що досліджуваний схильний іноді проявляти даний стиль взаємодії. Загальний показник (по всьому опитувальнику) в 70-80 балів вказує на прагнення до взаємодії з людьми. Показник у 30-49 балів характеризує пасивність особистості в груповій діяльності. Бажаємо співставити самооціночні характеристики з оцінками підлеглих та колег. Саме на основі такого порівняння можлива свідомо корекція свого індивідуального стилю діяльності.

7. Теми доповідей і рефератів.

1. Соціальна психологія як галузь психологічної науки.
2. Формування соціальної психології в Україні.
3. Основні тенденції розвитку сучасної психології.
4. Розвиток соціально – психологічних ідей на Прикарпатті.
5. Специфіка наукового дослідження в соціальній психології.
6. Види та форми спілкування.
7. Розвиток спілкування в онтогенезі.
8. Культура спілкування та бар'єри спілкування.
9. Специфіка обміну інформацією в комунікативному процесі.
10. Конструктивні і деструктивні форми міжособистісної взаємодії у спілкуванні.
11. Особливості конфліктної взаємодії у спілкуванні.
12. Погроза як спосіб психологічного впливу.
13. Особливості міжособистісної взаємодії у концепції транзакційного аналізу.
14. Психологічні особливості ділового і не ділового спілкування представників різних етносів.
15. Проблема точності міжособистісної перцепції.
16. Асоціальні прояви особистості.
17. Перспективи дослідження особистості в соціальній психології.
18. Вікові особливості соціалізації особистості.
19. Функції і структура аттетюдів.
20. Диспозиційна концепція регуляції соціальної поведінки особистості.
21. Соціальні ролі та соціальний контроль.
22. Психологічна характеристика окремих етнічних груп України.
23. Психологічні особливості етнічних груп .
24. Особливості Українського національного характеру.
25. Студентська група як мала соціальна група.
26. Особливості міжгрупової взаємодії та міжгрупового сприймання.
27. Конформізм і конформність.
28. Теорії походження лідерства.
29. Проблема групової згуртованості.
30. Особливості прийняття групового рішення.

8. Система оцінювання знань студентів.

Поточний і проміжний контроль проводиться на основі рейтингової системи за 10-бальною шкалою у два етапи (модулями) даного курсу.

Перший модуль виключає 1-4 теми. Загальна оцінка засвоєних студентами знань складається з оцінок рівня знань на практичних заняттях, зокрема:

Оцінка «відмінно» – коли студент дає теоретично і практично обґрунтовані відповіді з заданої проблематики, опанував широке коло наукової літератури, різноманітність теорій і гіпотез з даної проблеми, вміє самостійно аналізувати опрацьований матеріал.

Оцінка «добре» – коли студент володіє матеріалом на високому рівні, але допускає неточності в трактуванні окремих проблем, відчуває певні труднощі в теоретичному узагальненні.

Оцінка «задовільно» – якщо студент недостатньо знає матеріал, не може самостійно зробити висновки, пов'язати з теорією і практикою.

Оцінка «незадовільно» ставиться тоді, коли ним не засвоєний теоретичний матеріал, не виконані практичні завдання в обсязі, необхідному для одержання позитивної оцінки.

При отриманні остаточної оцінки структурного контролю крім усних відповідей враховується також:

- 1) письмова контрольна робота;
- 2) тест «словник базових понять»;
- 3) активність на семінарах;
- 4) написання реферату;
- 5) участь у науково-практичній конференції за підсумками вивчення курсу;
- 6) участь в олімпіадах курсу та науковій роботі кафедри.

Студент, який виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, систематично відвідував лекції і семінари, допускається до здачі змістових модулів. Загальна оцінка засвоєння знань виставляється за результатами двох змістових модулів. Тоді рейтингова оцінка буде такою, яку студент отримав за результатами структурного контролю.

Недостатньою кількістю балів можна добрати за результатами вивчення другого модуля (5-8 теми). Загальна оцінка засвоєння знань із цих тем складається з оцінок, передбачених п.1-6. Усні відповіді оцінюються за десятибальною системою.

9. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Агеев В. С. Психология межгрупповых отношений. - М.: МГУ. -1990.-240с.
2. АнлрееваГ. М. Социальная психология: Учеб/для вузов. - М.: Аспект Пресе, 2003. - 364 с.
3. АникееваН.П. Психологический климат в коллективе. - М.: Просвещение, 1989. - 224 с.
4. Берне Р. Развитие Я-концепциии воспитаание: Пер.с англ./Обш. ред. В. Я. Пилиповского. - М : Прогресе, 1986. - 420с.
5. БодалеваА.А. Психология общения: Избранные психологические труды. - М.: Ин-т практической психологии, Воронеж: НПО МОДЗК, 1996.-256с.
6. Бзрон Р., БирнД., Джонсон Б. Социальная психология: Ключевые идеи. - СПб.: Питер, 2003.-512с.
7. Головаха Е. И., Панина Н. В. Психология человеческого взаимопонимания. - К.: Политиздат Украины. 1989.- 189с.
8. Добрович А. Б. Воспитателю о психологии и психогигиене общения: Кн. для учителя и родителей. - М.: Просвещение. 1987.
9. Дьяченко М. И., Кандыбович Л. А. Психологический словарь-с прав очник. — Минск: Харвест, М.: АСТ, 2001 - 516с.
10. Етнопсихологічні особливості міжособистісного спілкування та їх урахування в процесі взаємодії дітей і дорослих: Навч.-метод. посібник /За ред. Л. Е. Орбан. - Івано-Франківськ. 1996. - 81с.
11. Етнопсихологія: навчально-методичний посібник / За ред. Л. Е. Орбан, В. Д. Хруща. - Івано-Франківськ, 1994. - 84с.
12. Каган М .С. М ир обшения: Проблем ы межсубъектных отношений. -М.: Политиздат, 1988.-315с.
13. Корнев М. Н.. Коваленко А. Б. Соціальна психологія: Підручник. -К., 1995.- 304с.
14. КонИ.С. В поисках себя: личность и ее самосознание. - М.: Политиздат. 1984. - 335с.
15. Майерс Д. Социальная психология. - СПб.: Питер. 2000. - 688с.
16. Межличностное общение / Сост. и общ. ред. Н.В.Казариновой. В.М.Погольши. - СПб.: Питер. 2001.-512с.
17. Обозов Н. Н.. ЩекинГ. В. Психология работы с людьми. - К.: МАУП, 1999.- 152с.
18. Общение и оптимизация совместной деятельности / Под ред. Г. М. АндреевоП. Я. Яноушека.-М.:МГУ, 1987.-302с.
19. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління: Навч. посібник. - К.: Академ видав. 2003. - 568с.
20. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Посібник. - Київ: Академ видав. 2003. -448с.
21. Психологическийсловарь /Подобщ. Ред. Ю. М . Неймера.-Ростов-на-Дону: Феникс, 2003. - 640с.
22. Психология влияния / Сост. А. В. Морозов. - СПб.: Питер, 2001. -512с.

23. Психологія професійної діяльності і спілкування / За ред. Л. Е. Орбан, Д. М. Гриджука. - К.: Преса України, 1997. - 192с.
24. Психология. Словарь / Под общ. ред. А. В. Петроського, М. Г. Ярошевского. – М.: Политиздат, 1990. – 494с.
25. Руденский Е. В. Социальная психология: Курс лекций. - М.: ИНФРА-М;Новосибирск:НГАСиУ, «Сибирское соглашение», 1999. -224с.
26. Савчин М. В. Соціальна педагогічна психологія: Навч. Посібник. – Дрогобич: Відродження, 1998.-208с.
27. Савчин М. В. Соціальна психологія: Навч. Посібник. – Дрогобич: Відродження, 2000. – 274с.
28. Семиченко В. А. Психология общения.-К.: Магістр-5,1998.- 152с.
29. Социальная психология / Под ред. А. В. Петровского. - М.: Просвещение, 1987.-224с.
30. Соціальна психологія: навчально-методичний посібник / За ред. Л. Е. Орбан, В. Д. Хруща. – Івано-Франківськ, 1994. – 102с.
31. Станкин М. И.Психология общения: Курс лекций.-М.: Ин-т практ. психологии, 1996.-296с.
32. Семиченко В. А. Психология общения.-К.: Магістр-5,1998.- 152с.
33. Чалдини Р., Кечрик Д., Нейберг С. Социальная психология. Пойми других, чтобы понять себя-СПб.:Прайм-ЕВРОЗНАК,2002.-256с.
34. Швачко О.В. Соціальна психологія: Навч. Посібник. – К.: Вища школа, 2002. – 111с.